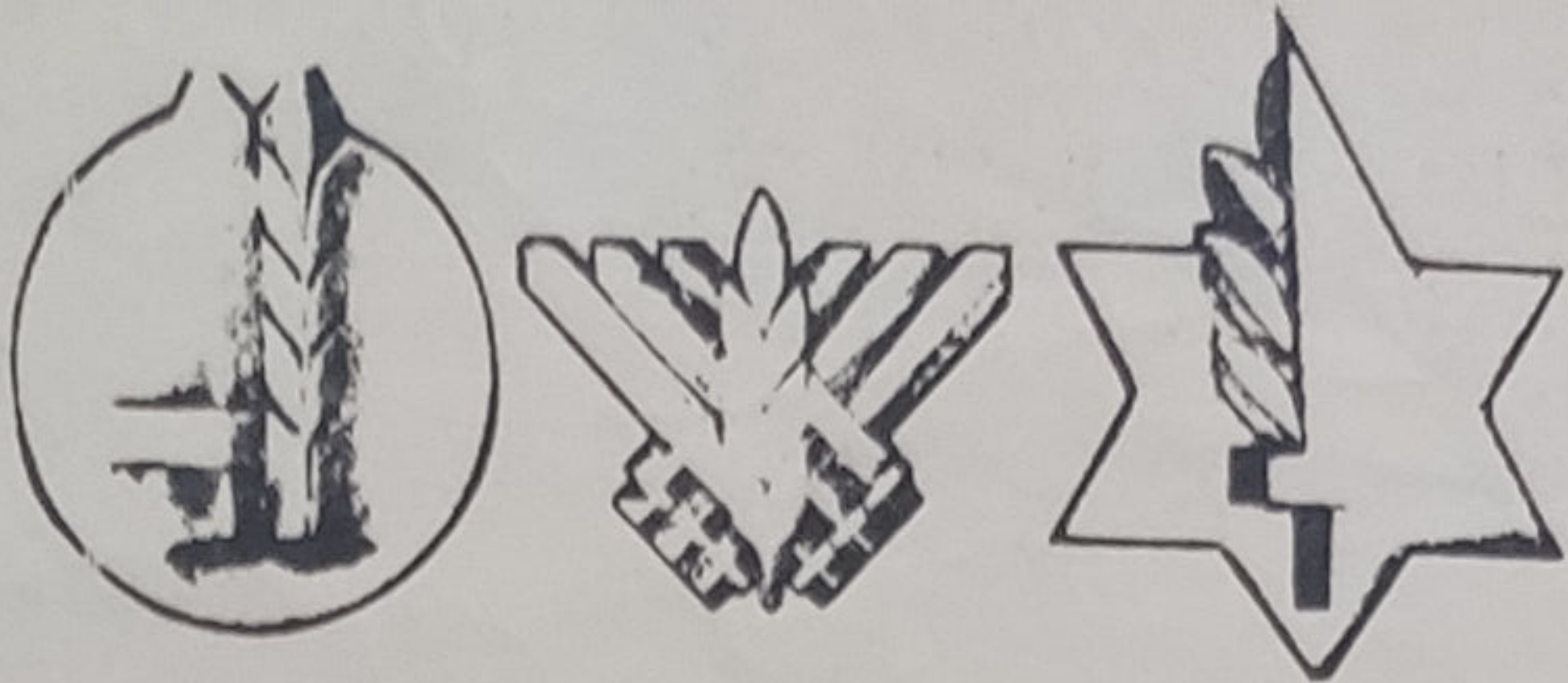

צל"ש אלוף

מילואים חובשים

פיצוץ אדיר

העיר

את המשאית

מטען צד ובו 70 ק"ג של חומר נפץ ריסק את המשאית שהובילה אנשי מילואים של חיל-ההנדסה וסמ"ר יעקב רחמני מקריית-גת מצא עצמו חובש יחיד בשטח, שעה שלפניו 22 נפגעים קרועי אברים ובידו — תיק קטן של עזרה ראשונה.

מאת איילת יחיאל

סמ"ר יעקב רחמני

עים פנו אלי בשאלות לגבי מצבם, ולכל אחד אמרתי שהוא הפצוע הקל ביותר ושאלו לו מה לדאוג".

שתי קבוצות הפצועים נמצאו משני צידי המשאית הבערת. יעקב חשש ממוקשים שהוטמנו באזור, שמא יעלה עליהם בטעות בריצתו מצד אחד של המשאית לצדה השני. הוא ירא ממארב בצידי הדרך, שאולי ממנו ינסו לצלוף גז ובפצועים חסרי-האונים, אולם לא הדל מהטיפול המתמשך. מאוחר יותר אכן נתגלו מוקשים בשטח.

"כשראיתי שלא מגיעה כל עזרה רפואית, הוריתי להפשיט את כל הפצועים והתחלתי לבדוק אותם ביסודיות, למי צוא פצעים ופגיעות שאולי נסתרו ממני קודם". באותם רגעים הוא פעל בצורה אוטומטית יעילה ומיומנת, ויותר מכל — בהחלטיות ובבטחון עצמי, פרי תרגול אינסופי, הנלמד בקורס חובשים בבית הספר לרפואה צבאית והופך לחלק בלתי נפרד מן החובש.

יעקב נזכר בכמה נקודות שהיו לו ירי-רוץ בטיפול: "נהג המשאית שכב ביד הדרך וסירב לתת לי להפשיטו. התווכחתי קצרות ובאולר שהיה ברשותי קרעתי לו את הבגדים וראיתי חתך גדול ועמוק בגולגולתו באותו מקום. חייל אחר רץ חס על הפצועים ורצה לתת להם מי. גם כן נדרשה התערבותי, כי חלק מהפצועים נפגעו באברים פנימיים ואסור היה להשקותם".

"המחסום נשבר"

ד ותר מחצי שעה התעכב בואו של רכב העזרה והפינוי. באמבולנס הראשון שהגיע למקום נמצא רופא, ש-למראה יעקב רחמני, שבגדיו וידיו היו ספוגים בדם, השתומם הרופא, היכן הפצועים כולם. ואכן, רובם כבר היו בדרך כס לבית-חולים-שדה, מהלך חצי שעה מאוחר הפגיעה. הם פנו לשם בעזרת רכב בים שם ישראלים ולבנונים מקומיים, ש-חלפו במקום.

רק כשראה את מבטו של הרופא, הכי-חין יעקב בבגדיו המכוסים בדם. יעקב פונה באמבולנס לבית-חולים-שדה, וזו החל חש בעייפות נוראה, באיברים כואבים ובאפסיות כוחות. פסיכולוג נשלח אליו כדי לדווח ולשחררו מהמיטתו ד-נפשי, שהחל לצוף ולעלות בו.

באותו ערב נודע ליעקב דבר מותם של שניים מהפצועים. בהגיעו לבית-חולים-שדה כבר פונו רוב הפצועים במסוקים ל-ארא, ורק קבוצה מצומצמת של פצועים קל נותרה במקום. אלה זיהו את יעקב ודיברו בשבחו: "כולם השתגעו מהאיל-תורים שלי, ולראשונה הרגשתי סיפוק שקשה לתאר". גם בגדוד, שאליו שב יעקב קב למחרת היום, הוא נתקבל בחום; ולאות תודה והערכה קיבל מינוי בכיר יותר ונשלח לקורס נהיגה, שמעסיקו ב-זמנו הפנוי עד שחרורו הקרוב.

"תקופה מסוימת ליווה אותי פחד, בכל פעם שנשענו בציר הזה", מספר סמ"ר יעקב רחמני, שזכה לאות הוקרה על מע-שו זה מידי אלוף פיקוד הצפון, "אבל המחסום נשבר לאחר זמן-מה. מראה חד-פצועים עוד עולה מידי פעם בזכרוני, ואני יודע שהוא יחזור אלי עוד שנים ארו-כות".

בהרחקת הפצועים מן המשאית הבערת. רק מעטים נענו לי והגיעו כשבדי-הם תחבושות", נזכר יעקב, ליד איראן, שעלה לישראל בשנת 1970 ולמד בתיכון דתי בקריית-גת.

אחד הפצועים מהקבוצה הראשונה צעק לו, שיש עוד נפגע בתא-הנהג במש-אית שהתפוצצה. יעקב לא היסס, רץ ל-רכב ופתח את הדלת. עיניו נתקלו במר-אה מזועזע: בפנים, ספק יושב ספק שר-כב, מחוסר-הכרה, היה הפצוע; ופניו מלאים רסיסים ורגליו מרוסקות לחלו-טין, תקועות עמוק בתוך הריסות הרכב. יעקב חסם לו עורקים כמיטב יכולתו וניסה לשלף את האיש מהרכב, אולם ללא הצלחה.

"קראתי לעזרה ואיש לא בא. כולם היו בהלם", הוא מספר, "ביקשתי מפ-צוע קל לבוא ולעזור לי. הוא פתח את הדלת, טיפס לקבינה, התבונן בחברו ו-היפנה את פניו. אני לא יכול", הוא אמר לי. צעקתי שוב, שאפשר עדיין לה-צילו, ובאו שניים אחרים וחילצו אותו והרחיקו אותו מהרכב; בעוד אני מנסה לעזור בעזרת אגרופי שטיי-דס, שפרץ מ-כלידם גדול באזור הירך. את רגליו קי-בעתי בעזרת מיתרים, שאליהם קושרים את הנשק ומחברים את רצועת התלייה על הכתף".

חשש ממוקשים

א חר כך החל יעקב במתן טיפולים ראשוניים לנפגעים נוספים: "פחדתי שהמשאית תתפוצץ, והוריתי להרחיק את האנשים. חילקתי את ה-פצועים לשתי קבוצות, לפי חומרת פצי-עותיהם, ועברתי ביניהם ונתתי טיפולים. כאשר כמעט גמרתי, צעק משהו, שליד המשאית יש פצוע נוסף. הוא נפגע קשות בראשו, גולגלתו רוסקה לחלוטין ועיניו היו מלאות רסיסים. טיפלתי בו, אבל ידעתי שהרבה לא אוכל לעזור לו". הפצועים צעקו, מעטים סייעו לו, אך יעקב המשיך: עבר מאחד לשני, טיפל ופינה. הוא שאב כוחות ממקור בלתי נדלה ולא ידוע של מרגוע נפשי: "הפצר

תו בכיוון המשאית העולה באש בקעו הדי התפוצצויות התחמושת שבתא-הנוסעים, וכדורים עפו מסביבו. בסמוך לרכב שכבו הפצועים נאנקים בכאב. היו אלה הפצועים הראשונים, ש-ראה יעקב רחמני. מספרם היה רב מש-שיער בתחילה. חלקם הועפו מחמת ה-דף, אחדים קפצו מן הרכב בכוחותיהם האחרונים ואחרים חולצו מתופת האש על-ידי חבריהם. מעטים מאנשי המילואים, שנפגעו קל, המשיכו לסייע לחברי-הם ולפנותם הרחק ממקום הפיצוץ ומן האש. אולם רוב נוסעי הספארי המור-בילה שכבו מסביב למשאית ללא יכולת תנועה, מבלי שיהיה באפשרותם להיחלץ בעצמם.

מיון גורלי

ב רשותו של יעקב היה רק תיק עז-רה ראשונה קטן, שאותו נהג ל-שאת עמו ביוצאו מן הבית. תיק קטן — כאשר לפניו טוכבים 22 פצועי נפיים, מ-חוסרי-הכרה, מוכי-הלם ובעיקר נפגעי פנים ועיניים. הקבוצה הראשונה, שבה נתקל יעקב, מנתה שבעה אנשים, פצועי גניים ופנים. היה זה אות פתיחה למר-תון מתמשך של טיפול בלתי פוסק ב-פציעה המונית, שכמוה לא הכיר יעקב קודם. על אף ניסיונו כמתנדב בתחנת מגן-דוד-אדום בעיר מגוריו, וכחובש קרבי ב-ימי לחמת שלום הגליל, "לא היה לי דבר לתת להם, ולכן נתתי רק טיפול ראשוני", הוא מספר, "הייתי בטוח, ש-ישנם כמה הרוגים, אבל עדיין לא זיהיתי איש מהם. לא היה לי פנאי לכך".

ליעקב רחמני לא היה פנאי גם לשלם לב לעובדת היותו איש צוות רפואי יחיד בכל השיירה, בודד במיבחר אנושי ומק-צועי מן הקשים ביותר, זה המכונה בענה הרפואית, "פציעה המונית". במצב זה מתווספת לטיפול בפצועים גם האחריות הכבדה לסיווגם לפי חומרת נגיעתם, מיון גורלי שיקבע את קדימות הטיפול בהם ופינויים המהיר.

במצבים כאלה הזמן מאבד את מימ-דיו ואת משמעותו. יעקב התרוץ בין הפצועים, חבש פצעים, הרכיב חוסמי-עורקים, השכיב פצועים בתנוחה נכונה וניקה הפרשותיהם של מרוסקי-פנים, כדי למנוע חנק בשל שברי השיניים שחד-רו לחלל הפה. כשאזל מלאי העזרים ה-רפואיים שהיו ברשותו, הוא אילתר תח-ליפים מחלקי ביגוד וממיתרים לנשיאת נשק אישי.

"צעקתי לאנשים שמאחורי שיעזרו לי

פ יצוץ אדיר החריד יושבי שלוש משאיות הספארי, אשר נעו צפ-נה בדרך הראשית מהעיירה חצ-באייה שבגיזרה המזרחית. אינ-ספור פעמים כבר עשו את הדרך, בשבוס מחופשה בבית אל מקום שירור-תם בלבנון, ותמיד בחשש-מה מפני פיר-גוע חבלני. ואכן, את אשר יראה, אירע בצהרי ה-11 ביולי 1983.

סמ"ר יעקב רחמני, חובש בכיר בגדוד תותחנים, שהוצב בגיזרה המזרחית, ישב בספארי, שהובילה את השיירה. באותו יום הוא שב מ"רגילה" בביתו שבקריית-גת. לאחר נסיעה של כעשרים דקות, עד הישמע הפיצוץ, קפזה אותם משאית ר-בה 24 חיילי הנדסה במילואים, והובי-לה את הטור, שהתאמץ לטפס במעלה הדרך המפותלת.

המשאיות הספיקו לעבור קילומטרים ספורים בלבד — ואז נשמע הפיצוץ. ה-משאית הראשונה הועפה ממסלולה משל-היתה צעצוע. נשימתם של היושבים במ-שאית השנייה נעתקה. מוכי-הלם הם נעצו עיניהם ברכב העולה מולם באש, מתקשים לקלוט את משמעות האירוע: בימין הדרך, מעבר לאחד העיקולים, הר-סתר מיטען-צד של 70 ק"ג חומר נפץ מאחורי גל-אבנים, אשר הופעל מרחוק. מעוצמת ההדף הורמה המשאית מן ה-כביש, חומרי-הנפץ גרמו לדליקה והאב-נים שהועפו לכל עבר מחצו את חלקה הקדמי.

"חובש, חובש"

ק ובי, שלוש בגדוד התותחנים, הת-עשת ראשון, צעק לחיילים ועורר אותם מן ההלם. הוא פקד לקפוץ מן הרכב ולשכב על הקרקע כשהנשק דרוך. "בתחילה חשבנו שהמדובר במארב מח-בלים", משחזר סמ"ר יעקב רחמני את פרטי המקרה. "כשקובי צעק — קפצנו מהרכב, נשכנו לתפוס עמדות וירינו ל-כל עבר כמו מטורפים". אחריהם ביצ-עו יושבי הרכב השלישי אותה הפעולה, כשהם המומים ממראה עיניהם.

"ברגע שבו נחתתי על הקרקע שמעתי צעקות: חובש, חובש, יש פה חובש! הקריאה הפעילה אותי והתחלתי לרוץ כמו מטורף בלי לחשוב פעמיים, ולחפש מאין עלתה הקריאה", מספר רחמני. בזווית העין הוא ראה את המשאית ה-פגועה, שהאש כבר אחזה בצמיגיה ואיי-מה להתפשט. הגלגלים החלו להתפר-צץ, והוא ידע, שבעוד שניות יתפוצץ ה-חומר שבארג המשאית. תוך כדי ריצ-

צלום בתוך עיתון ב"ה
12.11.83
09.11.83

עשרות פצועים במשאית הבוערת

סיפורו של החובש יעקב רחמני, שטיפל יחדיו בפצועים הרבים שחולצו ממשאית בוערת. רחמני, עם עוד תשעה חיילים ומפקדים, יקבל היום ציון לשבח על אומץ-לב ותושיה במערכה בלבנון.

מאת אלכס פישמן

הפיצוץ העז העיף את המשאית שהובילה את השיירה, ממסלולה. קרבות חיילים, שישבה במשאית השנייה בשיירה, במרחק של כמה עשרות מטרים מהפיצוץ, נותרה תקועה במקומה במובחנותה. השליש של הגדרה, קובי, זעק ראשון הורה בצעקות לחיילים לזנק ממושביהם ולפנות באש לכל הכיוונים.

כך החלה הדרמה שראשיתה בנסיעה שבתית בחזרה. החופשה אל המוצבים בלבנון, בצו"ח יום לוחט של 11 ביולי 1983, שבמרכזה עמד החובש רחמני יעקב, שיקבל היום אות-הוקרה על עז רוחו ותושייתו באותו אירוע, מירי אלוף הפיקוד.

לא היה שום דבר יוצא דופן באותו יום, שבו עמד לשוב סמל רחמני ליחידתו. החיילים הסדירים ואנשי המילואים, שהמתינו בשער הגבול במטולה וזעלו למשאיות "ספארי" (משאיות פתוחות בהם יושבים החיילים על ספסלים כשפניהם מופנות לציד הדרך) והשיירה החלה לנוע לכיוון הגירה המזרחית בציר הראשי החוצה אותה לאורכה. המשאית בה נסעו רחמני וחבריו הובילה את השיירה, אלא שבאחד מעיקולי הדרך עקפה אותה המשאית שמאחור ואשר בה ישבו כ-24 אנשי מילואים מיחידת הנרסה, בפיתולי הציר, המתחילים מייד לאחר הכפר הדרוזי חצביה, האטה השיירה את מהירותה והמשאיות התאמצו לעלות במתלול המפותל של הדרך. באחד מן העיקולים נשמע פיצוץ עז. הסתבר כי בימין הדרך הונח מטען צד, שהופעל מרחוק, במשקל של 70 ק"ג ושהוסתר מאחורי גל אבנים. האבנים שהועפו נפוצו מחצו את חלקה הקידמי של המשאית המובילה.

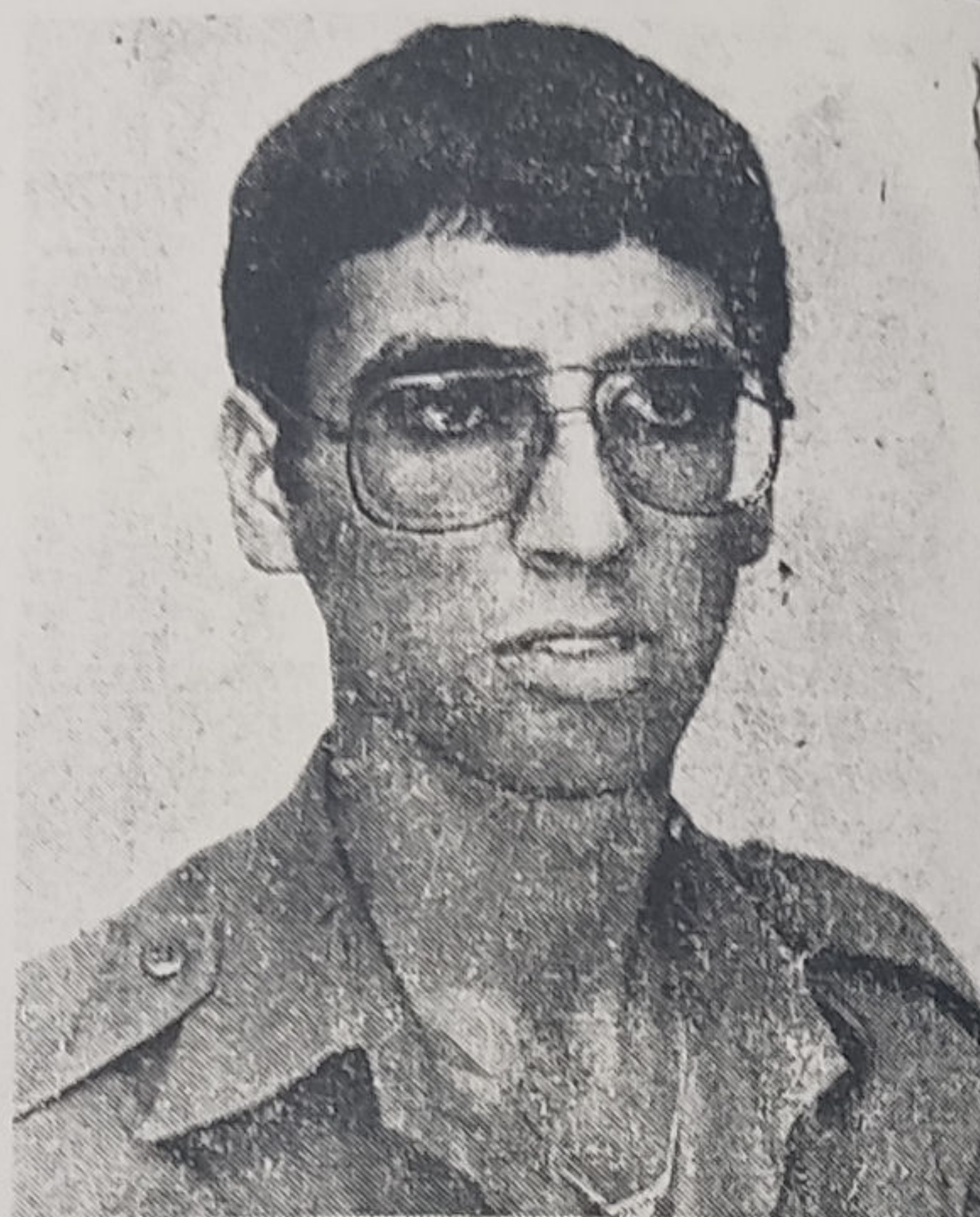
צעקותיו של השליש קובי, עוררו את החיילים שישבו במשאית השנייה מן ההלם בו לקו וזעזעו פותחים באש לכל הכיוונים. גם החיילים שהיו בשאר כליה הרכב שבשיירה ביצעו את אותה תרגולה, כאשר ההלם והפניקה עדיין ניכרים בפעולותיהם.

צעקות "חובש, חובש"

כאשר נחת רחמני יעקב מן המשאית על הקרקע, העיף מבט מהיר לעבר המשאית הראשונה הפגועה. אש אחזה בגלגליה והיא איימה להתפוצץ לכל עבר. "הרבה לא הספקתי לעשות" סיפר רחמני. "עוד נטרם התארגנו החיילים לתפיסת עמדות ולפתיחת נאש, כבר שמעתי צעקות מכיוון המשאית הפגועה חובש, חובש... רצתי כמו מטורף בלי לחשוב פעמיים. לאחר מעשה נודע לי כי הייתי איש הצוות הרפואי הוחזר בכל השיירה. החובש שנסע עם המילואים נפצע בעצמו".

תוך כדי ריצתו אל המשאית הפגועה החלה התחמושת שנותרה בארגז הנוסעים של המשאית להתפוצץ וכדורים עפו לכל עבר. "כשחוקרתי למשאית" המשיך רחמני, "ראיתי קבוצה גדולה של אנשים, שממבט ראשון ניתן היה להבחין כי הם פצועים, שרועים בתנוחות שונות סביב המשאית. חלק הועפו מן ההרף, אחרים קפצו בכוחות עצמם מאחרי חולצו ממלכורת האש עליידי חבריהם מספר מילואים ניסו לסחוב את חבריהם הפצועים למחסות. אולם הרוב שכבו סביב המשאית ללא יכולת תנועה. לא היה לי כל ציוד רפואי מלבד חץ עזרה ראשונה קסן, אותו אני נוהג לשאת עמי כאשר אני יוצא הביתה". סיפר רחמני.

במבט לאחור מתברר כי נחמני ניצב באזו רגע

יעקב רחמני הכוח להרגיע את הפצועים

בפני מבחן אנושי ומקצועי — מן הקשים ביותר, שבפניו עלול לעמוד איש רפואה בשדה הקרב והוא הפציעה ההמונית. התברר כי במקום היו 22 פצועים בכל דרגות החומרה: פצועים קשה, פצועים בינוניים ופצועים קל. חלקם מחוסרי הכרה, חלקם בהלם, מבחן מקצועי ואנושי המחייב לא רק מתן טיפול לכל אחד מהאנשים, אלא גם מיון האנשים לפי חומרת הפציעה, ובהתאם לכך גם פינויים הנכון והמהיר למתן רפואה. תחילה נתקל יעקב רחמני בקבוצה של שבעה פצועים ואז החל המרתון אותו הוא מתקשה לשחזר עד היום. הזמן איבד את משמעותו. הוא רץ מאחד לשני הרכיב חוסמי-עורקים וחבש פצועים וברגע שנגמר הציוד בתרמילו הקטן החל לאלתר חוסמים מחלקי בגדיו ולהתקין תחבושות מאמצעים שונים שנקלעו לידיו.

מראה שקשה לעמוד בו

חלק מן הפצועים נפגעו בפניהם. הפנים המרוסקות ושברי השיניים יצרו סכנה של חנק, פעולה שחייבה ניקוי הפרשות והשכבה נכונה של הפצועים כשפניהם מופנות כלפי מטה. "צעקתי לאנשים מאחור שיבואו לעזור להרחיק את הפצועים מן המשאית הבוערת. הגיעו אנשים ובידיהם ערימה של תחבושות. אחד מן הפצועים, מהקבוצה הראשונה בה נתקל יעקב, אמר לו שיש פצוע בתא הנהג של הרכב. רצתי לשם ופתחתי את הדלת רגליו של הפצוע היו מרוסקות והם נתקעו בתוך הריסות הרכב. הפצוע היה מחוסר הכרה ולא הייתי יכול להוציא אותו. ביקשתי מאחד הפצועים קל לבוא לעזור לי. הוא פתח את הדלת התבונן בחברו ולא יכול היה לעמוד במראה. שנים אחרים חילצו את הפצוע בעוד אני מנסה לעצור בעזרת אגרופי שטף רס מכלי דם גדול שפרץ באזור הירך".

מהיכן היה לי הכוח?

ממשיך רחמני ומספר: "לאחר שחילצנו את הפצוע מתא הנהג התחלתי להנחות את החיילים שהגיעו אל הפצועים איך להשגיח על כל אחד מהם. ניתקלתי מאוחר יותר בפצוע קשה נוסף שנפגע בראשו. טיפלתי בו, אבל ידעתי שהרכב אין מה לעשות. היו פציעות עיניים. רסיסים חדרו לפנים ופצועים צעקו.

עברתי מאחד לאחר. לא יודע מהיכן היה לי הכוח להרגיע את האנשים. הם פנו אלי בשאלות משאלות שונות לגבי מצבם ולכל אחד אמרתי שהוא הפצוע הקל ביותר ואין לו מה לדאוג".

בינתיים הרחיקו החיילים את הפצועים מן עברי המשאית. "בשלב מסוים, כשראיתי שלא מגיעה כל עזרה רפואית נוספת הוריתי להפשיט את כל הפצועים. כך רצתי מקבוצה לקבוצה כשאני בורק ביסודיות את הפצועים שהופשטו. עבדתי כמו מטורף. הוא מספר. "לא חשבתי על שום דבר, ברגע אחד חלפה במוחי מחשבה כי באזור עלולים להיות מטענים נוספים. אולם כמו שמחשבה זו עלתה כך היא גם בעלמה. לא יודע מניין היו לי האומץ והכישורים לבצע את הפעילות הרפואית באופן החלטי כזה, ללא היסוס ומחשבה שנייה". יש להגיד, הוא מוסיף בהרהור שני, "שיש ככל הנראה תועלת לאותו תרגול אינסופי שנעשה בבית-הספר לרפואה צבאית. אני מניח שהתרגול האינסופי הזה בקורס חובשים הופך לחלק ממך".

מתנדב במגן דוד אדום

למעשה היתה זו הפגיעה ההמונית הראשונה בה נתקל יעקב רחמני. וטרם גיוסו לצליל שרת כמתנדב במגן-דוד-אדום בעיר מגוריו קריית גת. בזמן מלחמת לבנון נתקל בפצועים בורדים, אולם אין לתאר את נסיונו, למרות ששרת כחובש בכיר נגרוד תותחנים, כנסיון עשיר עד לאירוע של פיצוץ המשאית. "אחד הפצועים" — מספר רחמני, "הנהג של המשאית, ישב לצד הדרך וסרב לתת לי להפשיט אותו. הוויכוח היה קצר. בעזרת אולי שהיה לי קרעתי לו את הבגדים ואז התגלה חתך גדול ברגלו ושבר באותו מקום. אחד החיילים ריחם על הפצועים וביקש לתת להם מים. גם זה חייב את התערבותי כי חלק מן הפצועים היו פצועים באברים פנימיים, ואסור היה להשקותם.

אחרי כ-25 דקות הגיע האמבולנס הראשון עם רופא. כשהגיע האמבולנס חלק ניכר מן הפצועים כבר פונו בהשגחתו של רחמני לבית-חולים-שדה, נמצא במרחק של כחצי שעה נסיעה מן המקום. הרופא שראה אותי מגואל בדם, וזו היתה הפעם הראשונה שהבחנתי בכך — אסף אותי אל האמבולנס. רק אז הרגשתי עייפות כבדה. הגעתי לבית-החולים ושם פגש אותי פסיכולוג שביקש לזנוב אותי, ולשחרר אותי מן המטען הנפשי שרק אז התחלתי להיות מודע לו. בערב נודע לי שהיו שם גם שני הרוגים. הייתי לא שקט. מרגע. כשהגעתי לבית-חולים-שדה זה, פונו כבר מרבית הפצועים במסוקים לישראל. קבוצה קטנה של פצועים קל, שנותרה במקום, וזוהתה אותי וריבירי השבח שלהם גרמו לי לראשונה סיפוק שקשה לתארו".

כשהגיע רחמני למחרת, חזרה אל הגרוד בו הוא משרת התקבל עליידי החיילים והמפקד בחום. "תקופה מסויימת — ממשיך רחמני — עוד לוויה אותי הפחד כל אימת שנשענו נגד זה, אולם זה מחסום שנשבר לאחר זמן. המראה של הפצועים עולה מרי פעם בזכרוני ואני יודע שמרגע זה יחזור אלי עוד שנים ארוכות".

סמל ראשון רחמני יעקב בן 21, שחרתו, רזה ממושקף, יליד איראן שעלה בשנת 1979 לארץ, תלמיד התיכון הדתי בקריית גת, מתייצב היום לקבל את הוקרה מאלוף הפיקוד. יעקב רחמני — חובש מצטיין. בכתב ההערכה של אלוף הפיקוד נאמר קצרות: בתאריך 17 יולי 1983, בעצמת חצביה בלבנון, נקלע סמל-רחמני יעקב לאירוע בו נפגעו כ-20 מנוסעי משאית, בעת שהופעל מטען צד נגדה. סמל רחמני יעקב, כחובש יחיד במקום ועם ציוד רפואי דל, טיפל בנפגעים בקור רוח, מיומנות ומסירות רבה. על כך מוענקת לו הערכת אלוף הפיקוד. (על שאר מקבלי הצלילים ראה בטמ 4)

לקראת הבחירות לבתי-הנבחרים המחוזיים שכשני מחוזות של הרפובליקה הפדרלית הגרמנית — לא הורגש מתח רב. ממילא, מבחינה כלכלית, לא היה בתוצאותיהן כדי לשנות את התמונה הפוליטית הארצית. ב"בונדסטאג" — נהנית ממשלתו הימנית של קודל מרוב יציב; אף ב"בונדסטאג" הבית העליון של הפארלמנט המורכב מנציגי המחוזות ("לנדר"), מהווים ראשי-הממשלות של הסן ושל ברמן. איים אדומים" בים "שחור", ואפילו החלפתם בנציגי הנוצריס-דמוקרטים לא היתה משנה את התמונה...

היו פרשנים שסברו כי הפעם מדובר בבחירות מקומיות "ממש", שבהן לא ידונו בבכירות פוליטיות כל-ארציות, וב"מדיניות גבוהה".

רבים הצביעו על מצבה המעורר של המפלגה הסוציאלי-דמוקרטית, לאחר התבוסה בבחירות הארציות — כשהיא אכולה מריבות פנימיות, ואילו לפי כל הסימנים, ה"ירוקים" לא הוכיחו את עצמם בחיים הפארלמנטריים, מה עוד שהסוציאלי-דמוקרטים, "גנבר" מהם חלק מסיסמותיהם, נמצאות — התפתחו הדברים בצורה שונה, בשני המחוזות שבהם נערכו בחירות מילואי ויכוחים מדיניים תפקיד מכריע — והשותפות בין הצד"א והפר"פ (הליברלים) יצאה מהם כשן ועין. ביתור כלל הדבר במחוז הסן, הכולל את העיר הגדולה פרנקפורט. כאן קיים מצב מוזר: הנוצריס-דמוקרטים אמנם היו המפלגה הגדולה ביותר — וזכו ב-45 אחוזים של הקולות בבחירות הקודמות; אך לשון המאזניים היתה בידי "הירוקים". ראש הממשלה היוצא, ברנר, שייך לאגף הימני של הסד"פ, וסירב להקים קואליציה עם "הירוקים". משום כך מתקיימת במחוז זה "ממשלת מעבר", כשברנר מוסיף למלא את מקומו של ראש-הממשלה — בתמרונו בין "הירוקים" והנוצריס-דמוקרטים. בבחירות ביום א' הובס הנוצריס-דמוקרטים — אך לברנר שוב לא היה רוב מוחלט, והמצב "האדום-ירוק" — בהסן מילא עניינים מקומיים תפקיד מבוטל בתעמולת הבחירות — והוויכוחים התנהלו על המיתון, על הצבת טילים ועל תחיקת "חוקסורד" שיוס שרהפנים הימני צימרמן.

שונה המצב בברמן. עיר זו — ועיר קטנה אחרת, ברמרהאפן — הוכרו כמחוז אוטונומי עם הקמת הפרוציה המערב-גרמנית, בעיקר מטעמים היסטוריים. ברמן היא עיר פועלית, ומאו ותמיד שלט בה הסוציאלי-דמוקרטים. אך המצב הנואש שאליו נקלעה הנהלת המחוז בראשותו של האנס קושניק — צריכה היתה, להלכה, להיות בעוכרי השמאל. משבר כלכלי קשה עובר על העיר, שפרנסתה על ענפים "כבדים", בניית אוניות ומטוסים, ותעשיית פלדור שנפגעה קשה מהמיתון. האבטלה בברמן גבוהה — מעל ל-14 אחוזים מכוח העבודה. סגירת אחת המפעלים הוותיקים ביותר בעיר — מברוקי וזר ופיטורי אלפים פועלים המועסקים בו — חייבת הית להיות הקש שישבור את גב הגמל. קושניק, כהופי באסיפת עובדי המספנה, נתקל בקריאות "בוז" ו"כזן מספנות" (במפעל זה כיהן עוד אביו של הא קושניק כראש ועד עובדים)...

אך תוצאות הבחירות היו נצחון מזהיר של סוציאליסטים, שזכו לרוב מוחלט של קולות — וזו על אף תעמולת מועמד הימין, נוימן, שהבט לבוחרים הרים וגבעות בזכות יחסיו הטובים עם...

הליברלים (שבזמנו זכו בלמעלה מעשרה אחוז של קולות) — התמוטטו כליל ואילו "הירוקים" — לבחירות בשלוש רשימות נפרדות שרק אחת מהן הסגי המקומי של התנועה הארצית — ונציגים ב"לאנדסטאג" החדש. תוצאות הבח מוכיחות כי הנוצריס המערב-גרמניים שבכו מש הימין שישו חרשים לאחר הקמתו...

עורך אחראי של

עמודים 3-6: שמשון עופר